

СЕКЦІЯ 6

Оподаткування діяльності підприємств: проблеми та перспективи розвитку

УДК 657.6

Т. А. Бурова, д-р екон. наук, професор, завідувач кафедри обліку та оподаткування

Н. Я. Микитюк, канд. екон. наук, доцент кафедри обліку та оподаткування

А. О. Шулякова, магістр

Миколаївський національний університет імені В. О. Сухомлинського, м. Миколаїв, Україна

ПОДАТКОВИЙ КОНТРОЛЬ ПОДАТКУ НА ДОДАНУ ВАРТІСТЬ В УКРАЇНІ

Ключові слова: податковий контроль, ПДВ, етапи, інформаційно-аналітичне забезпечення.

Основою нормативно-правового забезпечення податкового контролю є Податковий кодекс України (ПКУ), ухвалення якого Верховною Радою з подальшими змінами і доповненнями дало початок інтенсивному розвитку професійної податкової практики в Україні. Наповнення бюджетів країн, регіонів залежить від своєчасності та повноти сплати державних, місцевих податків і зборів, фінансування потреб громадян.

Згідно з Податковим кодексом України (з 2011 р.) податковий контроль – це система заходів, що вживаються контролюючими органами та координуються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну фінансову політику з метою контролю правильності нарахування, повноти та своєчасності сплати податків і зборів, а також дотримання законодавства з питань регулювання обігу готівки, проведення розрахункових та касових операцій, патентування, ліцензування та іншого законодавства, контроль за дотриманням якого покладено на контролюючі органи [1].

Податковий контроль здійснюється шляхом:

а) ведення обліку платників податків;
б) інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності органів державної податкової служби;
в) перевірок та звірок відповідно до вимог ПКУ, а також перевірки щодо дотримання законодавства, контроль за дотриманням якого покладено на контролюючі органи, у порядку, встановленому законами України, що регулюють відповідну сферу правовідносин [1].

Згідно зі ст. 71.1 ПКУ інформаційно-аналітичне забезпечення діяльності контролюючих органів – це комплекс заходів, що координується центральним органом виконавчої влади та забезпечує формування та реалізує державну фінансову політику щодо збору, опрацювання та використання інформації, необхідної для виконання покладених на контролюючі органи функцій [1]. До етапів здійснення податкового контролю податку на додану вартість на основі аналізу його складу можна віднести:

1. Своєчасність реєстрації осіб, як платника податку та наявність свідоцтва про реєстрацію платника ПДВ.

2. Аналіз діючої форми декларації по ПДВ за звітний період [2].

3. Дотримання строків представлення декларації по ПДВ (місячна або щоквартальна).

4. Перевірка первинних документів (податкових накладних, розрахунків коригування до податкових накладних, чеки РРО, білети, рахунки готелю та інше).

5. Контроль дати виникнення податкових зобов'язань і податкових кредитів. Згідно зі ст. 187 і ст. 198 ПКУ датою виникнення ПДВ є дата, що припадає на податковий період, протягом якого відбувається будь-яка з подій, що сталася раніше: дата зарахування коштів від покупця/ замовника на банківський рахунок або дата відвантаження товарів, а в разі експорту товарів – дата оформлення митної декларації, для послуг – дата оформлення документа, що засвідчує факт постачання послуг платником податку.

6. Перевірка повноти реєстрації податкових накладних в ЄРПН.

7. Камеральна перевірка даних декларацій податку на прибуток і декларації податку на додану вартість, фінансової звітності (ф-2), особливо по податкових зобов'язаннях [3].

8. Документальна перевірка реєстрів аналітичного й синтетичного обліку (Головна книга) і звірка з даними податкової звітності.

9. Перевірка зведених даних по обліковим реєстрам і податкової звітності за рік. При цьому доцільно, на наш погляд, складати спеціальні робочі документи контролера.

10. Взаємна перевірка між платником ПДВ (отримувачем) та платником ПДВ (постачальником) по значних сумах ПДВ. Перевірка причин корегування податкових зобов'язань та податкового кредиту.

11. Контроль особливостей визнання бази оподаткування в разі постачання товарі/ послуг в окремих випадках, а саме по комісійній торгівлі, зворотні тари, вживаному транспортному засобу та інше.

12. Порядок визначення бази оподаткування для товарів, які ввозяться на митну територію України, послуг, що поставляються нерезидентами на митній території України.

13. Перевірка особливостей визначення бази оподаткування для товарів, які ввозяться на митну територію України в міжнародних поштових та експрес-відправленнях, у несупроводжуваному багажі, та для товарів, що ввозяться на митну територію України фізичними особами у ручній поклажі та/або у супроводжуваному багажі.

14. Контроль операцій, що підлягають оподаткуванню за нульовою ставкою згідно зі ст. 195 ПКУ.

15. Перевірка операцій, звільнених від оподаткування згідно зі ст. 197 ПКУ.

16. Порядок визнання суми податку, що підлягає сплаті (перерахуванню) до Державного бюджету України або відшкодуванню з Державного бюджету України (бюджетному відшкодуванню) та строки проведення розрахунків.

17. Перевірка особливостей оподаткування операцій під час переміщення товарів через митний кордон України залежно від оборотного митного режиму.

18. Порядок оподаткування туроператорської та турагентської діяльності, де перевіряються особливості оподаткування туристичного продукту (туристичної послуги), що надаються туристичним оператором та туристичним агентом відповідно до законодавства).

19. Контроль оподаткування послуг, що постачаються нерезидентами, місце постачання яких розташоване на митній території України.

20. Порядок спеціального режиму оподаткування діяльності у сфері сільського та лісового господарства, а також рибальства.

21. Перевірка спеціального режиму оподаткування діяльності щодо виробів мистецтва, предметів колекціонування або антикваріату.

22. Контроль особливостей оподаткування операцій, пов'язаних із виконанням робіт з підготовки до зняття енергоблоків Чорнобильської АЕС з експлуатації та перетворення об'єкта «Укриття» на екологічно безпечну систему [4].

Таким чином, підґрунтям для проведення податкового контролю податку на додану вартість є використання сучасних методів і прийомів згідно організаційно-технологічних характеристик об'єкта дослідження, перевірка дебіторсько-кредиторської заборгованості, особливо нарахування і своєчасна сплата податку до бюджету, контроль оцінки показників звітності.

Список використаних джерел: 1. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI зі змінами і доповненнями. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws>. 2. Порядок заповнення та подання податкової декларації з ПДВ: Наказ МФУ від 28.01.2016 р. № 21. 3. НП(с)БО 1 «Загальні вимоги до складання фінансової звітності»: Наказ МФУ № 73 від 07.02.2013 р., зі змінами та доповненнями. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws>. 4. Найденко О. Є. Податковий контроль: навч. посіб. Харків: Вид-во ХНЕУ, 2012. 224 с.